

Perhojen kuvat: Harri Katajala

Reijo "Repa" Merta on Tenon Alakönkään tuntija ja myös Alakönkään Perhokalastajien puheenjohtaja.

Merran Repa on isojen jokien mies

Väsyttää aivan vietävän paljon. On ajettu koko yö. Matka taittui suhteellisen mukavasti Bemarkin takapenkillä välillä torkkuessa. Amerikan Arska on yllättävän hyvässä hapessa jetlagista huolimatta. Repa taas painaa samalla innolla, jolla on vuosikymmenten ajan mennyt.

Koko matkan olemme kuunnelleet jo paikallisten puheluita veden korkeudesta. Sitä paljon. Mutta näin paljon? Ihmettelen, kumpi seison Tenon Alakönkään törmällä ja katselen alas. Ei ole Kemppiä, eikä näy Suuvaa piirtoakaan.

Lievä masennus valtaa mielen. Laittele me Hujasen Jarmon kanssa vaunua kuntoon ja siis minä, joka aina olen vastustanut astinvaunua, kasaan ja säädän tuota kirotta koppia kuntoon. Repa ja Arska kyhää vierellä omaan vaunuunsa etutelttaa.

Vähän väliä joku käy moikkaamassa!

Teksti: Miki Äikäs

paa. Eletään toukokuun viimeisiä päiviä ja asiaan paneutuneet ovat kokoontuneet Tenolle avajaisiin.

Kun vaunut ovat kunnossa, alkavat ruokahommat ja lievä rentoutuminen Repan vaunulla, joka on muodostunut tietyn porukan tukikohdaksi ja tietotoimistoksi vuosien varrella. Tuolla vaunulla käsitykseni asuntovaunuviihtyvyydestä muuttui rutkasti positiivisempaan suuntaan.

Seuraava aamu valkenee suun napsuessa ja ensimmäiset silmäykset ulos kertovat kelin olevan perus-tenolainen eli sadan bofoorin tuuli käy ylävirrasta. Itse asiassa tätä kirotua tuulta kesti koko viikon. Kalastus alkoi ja sujui rauhallisissa merkeissä. Välillä sentään sai kalan.

Kalastaminen on korkealla vedellä sellaista larvastamista aivan rantavirrasta, mutta kyllä ne kalat siitä kulkevat. Könkään kalastus on omalaatuista hommaa ja se vaatii tietynlaisen mielen ja voimakkaan kiintymyksen tunteen paikkaa kohtaan, jotta siellä jaksaa vuodesta toiseen yrittää.

Mikä sitten ajaa nämä alan miehet sinne vuosi vuoden jälkeen. Annetaan Reijo "Repa" Merran, Alakönkään Perhokalastajien puheenjohtajan ja Könkään tuntijan, kertoa syitä ja tarinoida omista motiiveistaan ja tavoistaan sekä tuosta niin monien mielipiteen jakavasta joesta, Tenosta.

Lohensoudusta se alkoi

Karvan alle kuusikymppisen Repan lohensoudusharrastus alkoi yli 30 vuotta sitten Tenon rannoilta lohensoudun merkeissä. Ensin hän tutustui Kaavaan ja Halosen väylään, josta heti ensimmäisen kesän muistona olikin katkenneet 0,50:n siimat ja tuiki paljon revanssihenkeä. Iso, jollei Jumalaton, lohi kun päätti purra kunnolla Veli Autin Repalle sitomaa harmaarunkoista ja valkosiipistä perhoa, ja antaa hänelle sellaisen kipinän Tenoa kohtaan, etteivät kaikki nämä vuosikymmenet ole sitä sammuttaneet.

Seuraavina vuosina hän souti Palokosen ja Nivajoen seuduilla ja jo silloin ennen kaikkea perhonsoutu oli lähellä sydäntä. Nuo vuodet antoivat kaloja, joskaan eivät mitään monistereita.

Autin Velin kotiopetuksen ansiosta perhoja rupesi syntymään siihen tahtiin, että rasioi-

Nykyään laatu on mennyt määrän edelle Repan kalastuksessa. Yksikin kunnan lohi kesässä on hyvä saavutus.

den täytyessä Repa päätti siirtyä alemmaksi jokivarteeseen, Alakönkään alueelle. Aina 1980-luvun lopulle Repa souteli Alakönkään ja Piltamon alueita, aina Alaraudanjoen Martilta vuokraamallaan veneellä. Myös Mäkisen Kari, Repan uskollinen ystävä, oli kuvioissa mukana. Karihan on mestaruustason lohiperhonsitojanakin tunnettu kalastusvälinekauppias Nokialta.

Lohia tuli ylös tasaiseen tahtiin, kympin kalan ollessa suurimpana tuossa vaiheessa. Samoihin aikoihin ukot myös koettelivat rannalta kalastusta könkäässä ja perho-onki astui yhä vahvemmin kuvioihin mukaan. Viimeisen niitin rannalle siirtymiseen aiheutti tiettyjen paikkojen turistikoudun rajoittaminen ja siitä alkoi perhokalastuksen kultakausi Repalle ja Karille.

Ensimmäiset reissunsa he tekivät makuupussit varusteina könkäälle ja muitakin jokia yritettiin, kuten Norjan Repparia, Neideniä ja Storelviä, mutta aina he palasivat Tenon rannalle. Repa myöntääkin olevansa isojen jokien mies. Jos tarvitsisi vaihtaa paikkaa ja jokea, ehkä Namsen olisi vaihtoehto. Myös Altalle mieli kovasti halajaisi, mutta sinne pääseminen onkin sitten toinen juttu.

1980-luvulla könkäällä ei juuri väkeä ollut, joten kaverukset saivat rauhassa touhuta ja harjoitella perhonteittoa. Muutenkin rannalta onkiminen tuntui miellyttävämmältä kuin

soutuhommat. Rantakalastus oli aktiivisempaa ja rennompaa, ja varsinkin perhonteittoa tuntui hienolta veneessä istumiseen verrattuna. Ja siihen aikaan tilaa oli kuin KooVeen maalilla, eikä jonoista ollut tietoakaan.

Miksi juuri Teno?

"Yksinkertaisesti suosin Tenoa siitä syystä, että siellä on hyvä mahdollisuus tartuttaa se 20 kilon lohi. Siitä eteenpäin onkin sitten todella vaikeaa. Ennen kaikkea paikan haasteellisuus ja hyvät ystävät, joita on vuosien varrella kertynyt paljon ja eri yhteiskuntaluokista, ajaa vuosittain samoille paikoille", Repa selvittää.

Arvonimet ja vakanssit eivät Repan mukaan paljon siinä vaiheessa paina, kun ollaan kahluuvehkeet päällä joen rannassa. Silloin kaikki ovat samalla viivalla ja varsinkaan lohen edessä ei ole arvojärjestystä.

"Ystäväpiirissä on vielä kauemmin joella käyneitä kuin minä ja heidän neuvonsa ovat kultaakin kalliimpia. Myös monia paikallisia on ollut onni saada elinikäisiksi ystäviksi. Heidän apunsa on tuiki korvaamatonta noilla kesäisillä matkoilla."

Alakönkään Perhokalastajat on kulttimaineessa oleva seura, jonka könkään veteraanit perustivat 1970-luvun puolivälin hujakoilla. Nykyisin siihen kuuluu 54 jäsentä ja tulijoita olisi enemmän kuin mukaan mahtuu.

Repa on kuulunut seuraan vuodesta 1999 ja vuodesta 2006 lähtien hän on toiminut sen puheenjohtajana. Hänen mukaansa seura ei oikein voi kasvaa mittaansa isommaksi ja 60 jäsentä lieenee määrä, jota ei ole syytä ylittää. Jäseneksi kutsuminen edellyttää, että on todistettavasti saanut lohiluokan kalan. Lisäksi pitää täyttää muutama muukin vaatimus, joita ei kuitenkaan tässä jutussa paljasteta.

Kaikki seuran jäsenet ottavat osaa jokavuotiseen kisaan suurimmasta lohesta. Säännöissä sanotaan, että kiertopalkinnon saa omakseen viidellä kiinnityksellä. Neljän kiinnityksen mies, lohensoudaja Pertti Laakkonen, jolla on 20 kilon kala könkäältä, on nyt lähimpänä palkintoa. Viime kesän voittaja oli Pertin poika, Jarmo, 13,5-kiloisella lohella. Palkinnon arvoa lisää se, että pystyssä komeilee itsensä Erkki Vaalaman sitoma Teno 1-perho numero 9/0:n koossa sekä voittajien nimet hopealaatoissa. →

Laadusta tullut tärkeintä

Repa sanoo, että nuorempana hän kilpaili itsensä ja muiden kanssa määrystä, mutta nykyään laatu on mennyt edelle niin kalastuksessa kuin asumisessakin. Yksikin lohi kesässä on hyvä saavutus, ja jos nyt vaikka menisi ”munat pataan”, niin silti on saanut nauttia kalastuksesta ja ennen kaikkea lomasta ja kiireettömyydestä.

Hän myöntää olevansa myös kulinari- ti parhaasta päästä. ”Koska Tenolla ollaan lomalla, ei kannata kärvistellä, eikä kärsiä, vaan viettää aikaa tavalla, joka itselle sopii.”

Koska Repan reissut ovat yleensä pitkiä ja kestävät jopa neljä viikkoa putkeen, aikaa riittää oleilulle ja ruuanlaitolle riittävästi. Kunnan ruoka päivässä on perusedellytys reissussa, mutta pari kertaa viikossa tehdään evästä pitkän kaavan mukaan.

”Kurmee”-ruuat ovat olosuhteiden sallimissa rajoissa kovassa huudossa ja monesti ns. paremman ruuan ystäviä kertyy tietyille vaunuille aina sovittuihin aikoihin. Allekirjoittanutkin on päässyt nauttimaan noista ruokahetkistä, ja voin vain todeta, että parempaa saa hakea.

Kun on kavunnut kuumana päivänä könkään mäen ylös vaunulle, ei mikään maistu paremmalta kuin maakellarista otettu kylmä keskiolut. Jos illanvietto sitten venyy aamun puolelle, ei missään tapauksessa saa lähteä joelle kunnossa, jossa ei ole kykeneväinen huolehtimaan itsestään. Eikä varsinkaan könkäässä kannata pelleillä. Sen seurauksista on liian monta surullista esimerkkiä.

Vaunussa asuminen on könkäällä ainoa järkevä vaihtoehto, jos haluaa olla pelipaikkojen välittömässä läheisyydessä. Repa on monien muiden tapaan vienyt homman huippuunsa. Etuteltta ja solumuovilla muurattu maalattia ovat kieltämättä miellyttäviä. Etuteltasta saa mukavan oleskelutilan, jossa voi sitten syödä, juoda, sitoa perhoja tai vaikkapa katsoa TV:tä, kun sähkön tuottaa aggregaatti. Kymmenen vuoden kehitystyö on poikanut mukavan asumistavan könkään kävijälle.

Myös vaunukuntien välinen luottamus ja avunanto ovat huippuluokkaa. Toinen vahtii toisen omaisuutta ja päinvastoin.

Toki tällä kaikella on sitten se miinuspuoli, että mukavat olosuhteet nostavat kynnystä lähteä joelle. Repa onkiikin tavallisesti pari, kolme lupaa viikossa yrittäen etsiä

Repa könkäällä.

parhaat ajat ja hetket. Esimerkiksi ilman painetta tarkkailemalla voi jollain tavalla seurata kalan aktiivisuustasoa. Korkeapaineella kala hakee ylhäältä, vaikka vesi olisi kylmääkin ja matalapaineella pitäisi mennä syvemmälle.

Mies vakavoituu

Kalastuksesta puhuttaessa Repa vakavoituu. ”Kun ongitaan, ongitaan kunnolla. Joka heittoon kannattaa keskittyä ja ennen kaikkea perhon tarjonta tietyllä tavalla on monesti tärkeämpää kuin se, mikä perho on siiman päässä. Täytyy opetella omat paikkansa ja on yritettävä tarjota perho parhaalla mahdollisella tavalla paikkaan nähden. Tätä taitoa ei opi kuin kalastamalla.

Muutenkin etukäteisvalmistautuminen kalastukseen on tärkeä osa koko hommaa. Kannattaa perehtyä solmuihin, siimoihin ja tutustua paikkoihin ennen kalastuksen alkua. Ei ole mitään järkeä mennä kalaan sellaisella vavalla tai perukkeilla, joissa ei ole potentiaalia paikan onkimiseen”, Repa korostaa.

Hän mainitsee, että perukkeita on testattu

myös vaakaa vasten vetämällä. Sitä, onko sillä mitään tekemistä reaalisen tilanteen kanssa, voi jokainen miettiä, mutta jos se valintaa helpottaa, se on Repan mielestä suositeltavaa.

Repan välineet

Repan ykkösvalinta könkäälle on 15-jalkainen Loomiksen GLX, jonka seurana kulkee Danielssonin HD-kela. Kovaan veteen ja alkukauden synkille siimoille käytössä on saman sarjan vapa, mutta luokkaa raskaampana ja mittaa on 15,6 jalkaa.

”Siimoista ei ole mitään suosikkia, mutta jotta pärjää, olisi hyvä olla kelluva, kärkiuoppoava inter ja sitä painavampia tarpeen mukaan. Joka tapauksessa, jotta könkäällä pärjää, varsinkin jos se iso ottaa, on paras varautua mihin tahansa. Välillä tuntuu, ettei mikään ole liioittelua. Myös nopeat jalat ja tilava rulla kunnan jarrulla nostavat onnistumisprosenttia. Pitkän vavan etu tulee esiin myös silloin, kun kala pääsee keskivirtaan. Siellä on auton kokoisia kiviä ja siiman ujutaminen niiden yli onnistuu paremmin pitkällä tangolla”, Repa toteaa.

Perhovalinta

Jos Repan pitäisi valita yksi perho, se olisi ehkä Musta Tujamo Special, joka on muunnos Rönny'n Kallen suurlohiperhosta. "Tujamoita olenkin paljon sitonut, mutta muitakin perhoja niin tutuille kuin tuntemattomillekin, tosin pientä korvausta vastaan", Repa kertoo hymy naamallaan. 2000-luvun taitteessa repa sitomalla Green Buttilla saatiinkin Tenolta soutamalla 25-kiloinen jättiläinen.

Suurimman 16-kiloisen lohensa hän sai Danske Fluella. "Sekin on ison kalan perho ja monet vielä isommat ovat menneet menojaan. Tietyllä tavalla uskon perho/keli-teoriaan, mutta poikkeus vahvistaa aina säännön. Jos vaikuttajia sidonnallisesti haetaan, niin kyllä se on Autin Veli. Kalastuspuolella ei vastaavaa niinkään ole, vaan kaikki on itse kantapään kautta opittua", Repa selvittää.

Toisena reseptiperhona tässä jutussa on 4/0 Silver Doctor viime kesäisestä tapahtumasta, josta Repa itse kertoo näin: "Olin kesän mittaan ihaillut nuoremman polven kavereiden putkiperhoja. Oli mitä hienompia sidoksia ja materiaaleina oli koiraa sekä kettua ja conehead-päitä. Eräänä iltana istuessani rannassa ja odotellessa vuoroani, katselin taas kavereiden touhuja. Mieleeni tulivat jälleen ne hienot putket, joita heillä oli käytössä.

Sitten mieleeni juolahti, miten nuo virtuoosit osaavat sitoa perinteisiä lohiperhoja, saati käyttävätkö he niitä? Kaivoin ajatuksen vaivaamana rasiasta 4/0 Silver Doctorin ja ajattelin, että josko vanha kunnon perho antaisi vanhemmalle herralle jotain siiman päähän, kun muuten oli ollut hiljaisempaa. Heittovuoron tullessa aivoissa oli mukava tunne. Katsoin SD:tä vedessä ja ajattelin, että tähän puree. Siimaa ulos ja onnistunut heitto oikeaan paikkaan... ja siellähän se oli 9,5-kiloinen lohi ja vielä "oikealla" perholla.

Oliko kyse perhosta vai mistä? Kuitenkin totesin taas sen tosiseikan, että nämä perhot toimivat. Vaikka itse käytän paljon putkia ja karvasiipisiä perhoja, kyllä kunnon levysii-pinen on poikaa monessa tilanteessa. Varsinkin nopeissa pooleissa hyvän siiven omaava perho hakee kuin vaappu. Siiven pitääkin kantaa runkoa ja sellaisen onnistuneen perhon teko on taidetta."

Samaan hengenvetoon Repa toteaa toivovansa, että nuoremmat säilyttäisivät perinteisten perhojen jalon sidontataidon, koska niillä on yli vuosisata ongittu ja miksei ongittaisi vielä toinenkin. →

Perinteistä parempaa ...vallankumous jatkuu

Kun tietoisuus fysiikasta ja taito soveltaa sitä perhokalastukseen nousee kaiken perinteisen yläpuolelle, syntyy uutta.

Get
OPTimised

www.loopackle.se

Uusi perhokalastusteknologia on täällä!
Testaa vallankumoukselliset LOOP-perhokelat
ja heitä LOOP'in UUSILLA VAVOILLA,
...tiedät, että vallankumous jatkuu.

LOOP

2008 kauppiailta kautta maan
...liitty kehitykseen

Repan Silver Doctor.

Repan Silver Doctor

Hela: soikea hopea.
Jatke: keltainen silkki.
Pyrstö: crest ja sininen kukon häkilä.
Vyö: punainen strutsi.
Kierre: soikea hopea.
Runko: hopea.
Kurkku: sininen kukko ja tavi.
Siipi: tippet, riikinkukko, punainen, sininen ja keltainen hanhi naitettuna, mallard ja tavi.
Kate: crest.
Sivut: viidakkokukko.
Pää: punainen.

Tietopankki ja turva

Sosiaalisena miehenä tunnettu Repa on monen könkäällä kävijän tietopankki ja turva, johon voi hädän hetkellä turvautua. Hän nauhrauttaa leikkisästi sanoen: "Etuteltan oven vetoketju on nykyään niin löysä, ettei se meinaa pysyä kiinni. Ja löysyys johtuu kovasta käytöstä, eikä suinkaan omasta."

Ylipäättään ne hetket, jotka ovat itseä varten, ovat Repan mielestä tärkeitä, ja varsinkin silloin, kun ollaan heittovuorossa. "Se on sinun hetkesi ja sosiaalisen pölinän voi jättää nuotiolle".

Repa korostaa myös, ettei ole olemassa niin vasta-alkajaa lohenkalastuksessa, jottei häneltä voisi kokeneemmatkin jotain oppia ja hänen kanssaan jutella. "Takki auki" rannoilla kulkijoita on muutenkin ihan tarpeeksi.

Vasta-alkajaa pitäisi Repan mukaan auttaa niin kirjoittamattomien sääntöjen kuin kalastuksenkin osalta. Jos nyt jonkinlaista mottoa Repalta kysyy, niin se olisi: "Kohtelee kalakaveritasi ja muita kalastajia niin kuin haluaisit itseäsi kohdeltavan".

Kokeilemalla löytyy

Lopuksi muutama sananen tuosta etiikasta tai käytöksestä, joka on ollut tapetilla viime kesän tapahtumien ja konfliktien ansiosta. Olemmeko me suomalaiset poolin valtaajia vai mistä on kysymys? Onko meillä edelleen vallalla se vanha käsitys, että jos me perkele luvat ostetaan, niin varmasti ollaan tässä. Menkööt muut muualle. Tuolla asenteella saa varmasti

närkästyä ja paheksuntaa aikaiseksi.

Vastaavaa on muissakin kansallisuuksissa, mutta näin allekirjoittaneena ja Norjassa kalastavana, toivoisin kaikilta herrasmiesmäistä käytöstä lohijoilla. Jokainen saa varmas heittää ja mitä pidemmälle harrastuksessa etenee, sen paremmin ymmärtää, ettei ka tule väkisin.

Lohestuksesta myös nauttii huomattavasti enemmän, kun oppii karsimaan huonot heitket pois. Sitä paitsi, kun käy kokeilemas-
 rauhas-
 nettuja ottikuoppia olisikaan, kalansa-
 saat-
 saattaa olla huomattavasti parempaa kuin "turistipoolilla" tuntien jonottamisen jälkeen.
 Kokeilkaa siis erilaisia vaihtoehtoja ja paikkoja. Niin löytyy se oma tapa harrastaa til-
 jaloa kalastuksen muotoa.

Musta Tujamo Special

Hela: litteä hologrammihopea.
Jatke: fluorisoiva oranssi silkki.
Pyrstö: riikinkukon sinivihreä rintahöyhen.
Kierre: soikea hopea.
Runko: musta silkki tai villalanka.
Kurkku: riikinkukon sinivihreitä rintahöyhene-
 nen siikasia.
Siipi: alla pesukarhun häntä, oranssi orava tai bucktail, päälle musta bucktail.
Sarvet: macaw.
Sivut: viidakkokukko.

Musta Tujamo Special.